

ФІНАНСОВО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ
МАСОВОГО ПРИМУСОВОГО ВИДВОРЕННЯ ГРОМАДЯН
РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ З КРИМУ

Чвалюк А. М., Плотніков О. В.

Прийнята нещодавно Стратегія деокупації та реінтеграції Криму оминула своєю увагою масу питань, зокрема щодо видворення з Криму сотень тисяч російських нелегалів. Як зазначав міністр з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій Олексій Резніков, “Громадяни Росії, які незаконним способом прибули на тимчасово окуповані території, повинні будуть покинути Україну”. Але навряд чи вони зроблять це добровільно.

Функції по видворенню з України нелегалів покладено на Державну міграційну службу України, однак у нас є сумніви, щодо реальної здатності цієї служби здійснити примусове видворення осіб, які з 2014 року нелегально проникли на територію Криму та продовжують там перебувати. Раніше ми вже надавали міжнародно-правову оцінку дій країни-агресора, щодо масового переміщення цивільного населення на окуповану територію, всупереч нормам Четвертої женеvської конвенції 1949 року [1]. Прийшов час здійснити прогноз видатків, які може понести Державний бюджет України, у випадку масового видворення з Криму громадян Російської Федерації (далі – РФ).

Загальна цифра переселенців невідома. Заступниця міністра закордонних справ України Еміне Джапарова в 2020 році озвучила цифру в пів мільйона [2]. Й хоча є підстави та можливість масового примусового видворення з Криму всіх цих громадян РФ, існують непоодинокі прецеденти, коли Європейський суд з прав людини виносив рішення виплатити депортованим особам компенсацію, суми якої доходили до 5000 євро (165 876 грн – *конвертовано авт.*) на кожну депортовану особу. Раніше ми відкидали можливість масового примусового видворення роблячи упор на можливості скористатися механізмом відступу Україною від зобов’язань за Конвенцією (дерогація), бо колективне вислання росіян з Криму призведе або до міждержавної скарги від РФ проти України, або до лавини індивідуальних скарг від окремих осіб. В обох випадках шанси України на виграш будуть мінімальними, а розміри компенсацій, що їх постановить сплатити Європейський суд – дуже значними” [2]. Але чи настільки не вигідні для держави подібні заходи? Розглянемо чинну зараз процедуру одиничного примусового видворення.

Одразу слід зазначити, що лише суд може ухвалити рішення про примусове видворення особи з України. В разі ухвалення рішення про примусове видворення, особу розміщують в пункті тимчасового перебування іноземців та осіб без громадянства, доки в Державної міграційної служби не з’явиться можливість здійснити примусове видворення. За законом у такому пункті особа може перебувати до 18 місяців. За цей час нелегальний мігрант може оскаржити рішення про своє видворення в апеляційному та касаційному суді. Причому протягом всього

процесу оскарження, нелегальний мігрант продовжує перебувати в Україні, і завершити процедуру можна лише після остаточного рішення суду.

Немає сумнівів, що військові, силовики та члени їх родин, самотійно покинуть Крим при деокупації, тому оперувати цифрою у пів мільйона не слід. З тих що залишаться, також не усі скористаються можливістю подати скаргу до ЄСПЧ. Також слід припустити що кількість задоволених позовів буде незначною, й виплати за ними розтягнуться на роки, у той час як тримання особи у таборі для осіб, які очікують на примусове видворення або у таборі для інтернованих (якщо Проект Закону “Про внесення змін до деяких законів України щодо впорядкування питань, пов'язаних із військовополоненими та інтернованими особами в особливий період” [3] буде прийнято) потребуватиме значних постійних витрат вже одразу.

Наприклад, тільки на годування однієї особи у такому пункті (таборі), мають виділятися кошти на рівні не нижче прожиткового мінімуму. За 18 місяців вийде щонайменше 44 658 грн. на кожну особу (показник на кінець 2021 р.). Окрім продуктів, очікуються видатки на дотримання базових санітарних вимог, надання медичних, юридичних, поштових тощо послуг, психологічної підтримки, організації дозвілля, навчання дітей, охорони громадського порядку й багато іншого відповідно до норм міжнародного гуманітарного права. Не слід забувати й про транспортні витрати на доставку особи до пункту (табору) та повернення її назад у випадку самовільного залишення нею місця розміщення (інтернування). А також про те, що у пункті (таборі) у утримуваних там осіб можуть народитися діти, які, по-перше, будуть потребувати особливого догляду й відповідно додаткових витрат для нашої держави, по-друге, за правилом “грунту” набудуть право отримати українське громадянство – що не бажано, у розрізі національної безпеки.

Таким чином потенційні втрати від позовів вже не виглядають такими значними. А це означає, що механізм масового примусового видворення з Криму громадян РФ слід розглядати як робочий, до тих пір поки не буде створено нових правових механізмів, які б забезпечили більш простий та дешевий спосіб видворення таких нелегальних мігрантів до країни походження.

Список використаних джерел:

1. Плотніков Олексій. Видворення з Криму сотень тисяч нелегалів: політичні заяви та правові вимоги. URL : https://arc.construction/13208?lang=uk&fbclid=IwAR2JY56pQAI26RqsEaFX0EYx3Cj-4BhLKkCy4teqAs3rKE_ajPOiK-pWQAE

2. Окупанти переселили в Крим пів мільйона росіян – МЗС. URL : <https://www.pravda.com.ua/news/2020/10/20/7270585/>

3. Проект Закону про внесення змін до деяких законів України щодо впорядкування питань, пов'язаних із військовополоненими та інтернованими особами в особливий період від 05.11.2020 р. №4327. URL : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=70352

Варава В. В. Питання правоохоронної функції митних органів	153
Курман О. В. Проблемні питання визначення відомостей, що становлять лікарську таємницю, як предмета злочинного посягання	156
Стрежнєв Г. Д. Судова правотворчість як засіб розкриття принципу верховенства права у кримінальному провадженні	158
Ченцов В. В., Тертишник В. М. Проблеми протидії фінансово-економічній злочинності	160
Сухацька І. Ю., Єфімова І. В. До питання про експертизу мікрооб'єктів та її значення у кримінальному провадженні та оперативно-розшуковій діяльності	162
Варава В. В., Варакута А. В., Коваленко К. В. Порівняльна характеристика кримінальної відповідальності за контрабанду в США та Україні	164
Северінова О. Б. Проблемні питання реалізації принципу верховенства права під час проведення слідчих (розшукових) дій	166
Карнаухов О. В., Наумук О. В. Особливості виявлення та розслідування контрабанди наркотичних засобів	168
Коросташова І. М. Органи досудового розслідування та “Верховенство права”: питання правового регулювання	170
Стояцька Г. М. Процесуальне інтерв'ю – нова філософія слідчої діяльності	172
Kashyrina I. O., Pokhyl A. V. Rule of law in criminal proceedings	174

Секція 5. Міжнародне право ХХІ ст. та його вплив на правову систему України

Хоббі Ю. С. Проблеми співвідношення національного та міжнародного права у ХХІ столітті	177
Васильєв С. В. Правові засади імплементації європейського законодавства, яке регулює створення інноваційних лікарських засобів	179
Хрідочкін А. В. Актуальні проблеми становлення захисту прав людини в міжнародному гуманітарному праві	181
Макушев П. В. Верховенство права в сучасному міжнародному публічному праві	184
Чвалюк А. М., Плотніков О. В. Фінансово-правові аспекти масового примусового видворення громадян Російської Федерації з Криму	187

Міністерство освіти і науки України

**Регіональний навчальний центр
Всесвітньої митної організації**

Рада молодих учених Університету митної справи та фінансів

Університет митної справи та фінансів

**“УКРАЇНСЬКИЙ ПРАВОВИЙ ВИМІР:
ПОШУК ВІДПОВІДЕЙ НА ГЛОБАЛЬНІ
МІЖНАРОДНІ ВИКЛИКИ”**

**МАТЕРІАЛИ ІІІ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

14 травня 2021 р.

Дніпро

УДК 340:341

Український правовий вимір: пошук відповідей на глобальні міжнародні виклики [Текст] : матеріали III міжнародної науково-практичної конференції. – Дніпро : Університет митної справи та фінансів, 2021. – 227 с.

Матеріали науково-практичної конференції, які включені до збірника, присвячені актуальним питанням верховенства права у регулюванні приватноправових відносин, у кримінальному провадженні та оперативно-розшуковій діяльності; актуальним проблемам здійснення адміністративних та митних процесів; проблемним аспектам суверенності держави і людини; а також іншим науковим аспектам у контексті впливу міжнародного права на розвиток правової системи України

Збірник матеріалів може зацікавити науковців, викладачів, аспірантів, студентів, а також фахівців у галузі права та зовнішньоекономічної діяльності.

Організатори конференції: Міністерство освіти і науки України;
Регіональний навчальний центр Всесвітньої митної організації;
Рада молодих учених Університету митної справи та фінансів;
Університет митної справи та фінансів

Склад редакційної групи: Бочаров Д. О., Ченцов В. В., Приймаченко Д. В., Ліпинський В. В., Варава В. В., Колесников К. М., Лютиков П. С., Мінченко А. О., Перепьолкін С. М., Дерев'янка Т. П., Марценюк О. О., Разживін В. М.

ISBN 978-966-328-164-3

©Колектив авторів, 2021

©Університет митної справи та фінансів, 2021